

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

07.07.2026 nr DM-132246-18

Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloa nr KL-524935 andmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 3, § 61 lg 1 ja tuginedes AS-i Tariston 10.07.2025 esitatud keskkonnaloa taotlusele nr T-KL/1028802-2 ja Haapsalu Linnavalitsuse 02.09.2025 kirjale nr 5-5/36/25, otsustab Keskkonnaamet:

1.1 Anda ettevõttele AS Tariston (registrikood 10887843) Valgevälja liivamaardlas Valgevälja II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks tähtajaline keskkonnaluba nr KL-524935 kehtivusajaga 15 aastat.

1.2 Määrata keskkonnaloale nr KL-524935 kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse peatükis 3.4 "Kõrvaltingimuste seadmine" toodust.

1.3. Avalikustada AS-le Tariston keskkonnaloa nr KL-524935 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr KL-524935 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1 Taotluse läbivaatamine

AS Tariston (registrikood 10887843, Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) esitas 07.05.2025 Keskkonnaametile taotluse Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloa saamiseks. Taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste Infosüsteemis KOTKAS (KOTKAS) 07.05.2025 numbriga DM-132246-1, viimane korrigeeritud taotlus 10.07.2025 numbriga DM-132246-5 (edaspidi *taotlus*).

Ettevõtte taotleb keskkonnaluba Valgevälja liivamaardlas Valgevälja II liivakarjääris maavara kaevandamiseks.

Taotletav Valgevälja II liivakarjäär asub Lääne maakonnas, Haapsalu linnas, Valgevälja

külas, riigile kuuluval kinnistul Haapsalu metskond 6 (katastritunnus 67401:002:1574; 100% maatulundusmaa; valitseja Kliimaministeerium, volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus (RMK)). Keskmise taotletav kaevandamise maht on 38 tuh m³ aastas. Keskkonnaloa taotletav kehtivusaeg on 15 aastat.

Taotletava mäeeraldisse pindala on kokku 9,07 ha ning mäeeraldisse teenindusmaa pindala 13,04 ha. Mäeeraldis koosneb kahest lahustükist, läänepoolse lahustüki pindala on 4,90 ha ja idapoolse lahustüki pindala on 4,17 ha. Taotletav Valgevälja II liivakarjäär hõlmab Valgevälja liivamaardla (registrikaardi nr 899) täiteliiva aktiivse tarbevaru plokkide 5, 6, 9 ja 10 täielikult.

Taotletava tegevuse eesmärgiks on tagada ettevõttele lähitulevikus vajalik materjaliressurss ning piirkondlik varustuskindlus. Kavandatav maavara kasutusala on ehitus ja teedeehitus, muu hulgas Haapsalu linna ehitusobjektid, Rohuküla sadama ehitus- ja hooldustööd ning Transpordiameti hangetega seotud teedeehitus ja -hooldus. Valgevälja II liivakarjääri korrastamise suund on veekogu.

Katendi maht mäeeraldisel on 12 tuh m³, sh muld 11 tuh m³. Mäeeraldiselt kooritavat katendit saab kasutada karjääri korrastamisel.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõuuseaduses (edaspidi *MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi *KeÜS*) ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 1990 eurot on tasutud 06.05.2025 riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkti 4 kohaselt.

MaaPS § 49 lg 2 alusel andis keskkonnaloa taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 09.05.2025 kiri nr 13-1/25-776 ja 14.07.2025 kiri nr 13-1/25-1124).

2.2 Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 07.05.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Haapsalu Linnavalitsusele (edaspidi *kohalik omavalitsus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

KeÜS § 43 lg 2 kohase arvamuse esitas Haapsalu Linnavalitsus 13.05.2025 kirjaga nr 5-5/21/25 (KOTKAS 14.05.2025 nr DM-132246-3). Haapsalu Linnavalitsus tõi välja, et taotletav Valgevälja II mäeeraldis ja selle teenindusmaa asuvad Haapsalu linna üldplaneeringu kohaselt kõrgendatud avaliku huvi (*KAH*) aladel ning lisaks ka väärtusliku maastiku ja rohevõrgustiku koridori piirkonnas. Haapsalu Linnavalitsuse seisukoht oli, et ei kooskõlastata Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloa esmataotlust nr T-KL/1028802, kuna mõjuhinnangud rohevõrgustiku ja väärtusliku maastiku aladele ning KAH alale puuduvad.

Keskkonnaamet edastas Haapsalu Linnavalitsuse arvamuse taotlejale ning taotleja esitas uuendatud taotluse nr T-KL/1028802-2, mille seletuskirjas käsitleti ka rohelise võrgustiku ja väärtusliku maastikule esineda võivaid häiringuid (KOTKAS 10.07.2025 nr DM-132246-5).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest ning küsis kohalikul omavalitsuselt täiendavalt arvamust (KOTKAS 28.07.2025 nr DM-132246-10) nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6).

Haapsalu Linnavalitsus esitas 02.09.2025 kirjaga nr 5-5/36/25 seisukoha Valgevälja II liivakarjääri taotluse kohta (KOTKAS 04.09.2025 nr DM-132246-11). Oma kirjas tõi Haapsalu Linnavalitsus välja, et KeHJS § 6 lg 34 kohaselt tuleneb keskkonnamõju hindamise kohustus tegevuse aluseks olevast strateegilisest planeerimisdokumendist. Lähtudes Haapsalu linna üldplaneeringust ning tuginedes KeHJS § 3¹ lg 2-le leidis Haapsalu Linnavalitsus, et Valgevälja II liivakarjääri puhul tuleb algatada keskkonnamõju hindamine kavandatava tegevuse võimalike oluliste keskkonnamõjude väljaselgitamiseks.

Keskkonnaamet käsitles kohaliku omavalitsuse arvamust keskkonnamõjude eelhindangus (KOTKAS 10.06.2026 nr DM-132246-15). Eelhindamise tulemusena (lähemalt peatükis 3.1) jääb Keskkonnaamet kindlaks, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju ja puudub põhjendatud vajadus keskkonnamõju hindamise algatamiseks.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 28.07.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitati menetlusosalisi taotluse esitamisest (KOTKAS 28.07.2025 nr DM-132246-9; KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Taotluse avalikustamisel ei esitatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Loa andja tegi menetlusest teatamisel ja eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ega avalikkus ei ole esitanud selle suhtes ettepanekuid ega vastuväiteid.

Loa andja teavitas 17.06.2026 loa andmise korralduse ja loa eelnõude valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele 17.06.2026 kirjaga nr DM-132246-16 tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks teates märgitud tähtaja jooksul (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 48 lg 1, 3 ja 4, KeHJS § 11 lg 2²). Määratud tähtjaks s.o 01.07.2026 laekus Transpordiametilt aramus, mida on pikemalt käsitletud korralduse punktis 3.5.

2.3 Keskkonnamõju hindamise algatamine

Keskkonnaamet jättis keskkonnamõjude hindamise AS-i Tariston keskkonnaloa taotlusele algatamata (KOTKAS 10.06.2026 nr DM-132246-15).

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. Samuti tuleb hinnata keskkonnamõju, kui kavandatakse tegevust, millega võib kaasnedagi eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhinnangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on uue karjääri rajamisega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 4)).

Eelhinnanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhinnangu (KOTKAS 10.06.2026 nr DM-132246-15), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik järgmistel põhjustel:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektidel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid ebasoodsalt;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
4. mäeeraldisel maastik kaevandamistöõde käigus hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem osaliselt taastatav maa-ala korrastamisega.

Keskkonnaamet leiab, et lähtudes eelhinnangu tulemustest ning KeHJS § 11 lg-st 8¹ on vajadus rakendada järgmiseid leevendusmeetmeid:

1. Mürahäiringute leevendamiseks tuleb rajada vähemalt 3 meetri kõrgused müratõkkevallid vahetult müraallika lähedusse, mis oleksid mäeeraldises Nõmmiku (katastritunnus 67401:002:0179) ja Metsniku (katastritunnus 67401:002:0400) kinnistute suunas.
2. Kaevandamistöõde alguses tuleb mõõta mürataset karjääri alast väljaspool, katendivalli taga Nõmmiku (katastritunnus 67401:002:0179) ja Metsniku (katastritunnus

67401:002:0400) kinnistutel aktiivse kaevandamistegevuse ajal ehk olukorras, kui karjääri tehnika (ekskavaator, rataslaadur, kallurautod, pinnasepump) koos töötavad. Mõõtmised peavad olema läbi viidud akrediteeritud mõõtja poolt. Mõõtmistulemused esitada esimesel võimalusel ka Keskkonnaametile. Juhul kui esineb vajadus müra leviku täiendavaks tõkestamiseks, tuleb rakendada vajaduspõhiseid leevendavaid meetmeid (hoida müraallikad kaevandatud süvendi all, katendivallide kõrguse suurendamine, tööaja optimeerimine).

3. Enne kavandatavate tegevuste alustamist tuleb tellida kahepaiksete inventuur ning ekspertarvamus. Inventuuriks sobiv periood on mai ja juuni esimene dekaad. Ekspertarvamus väljastatud leevendusmeetmetega arvestada karjääri tegevusel.
4. Selleks, et võimaldada mitmekesise elustiku kujunemist korrastamisjärgselt tekkivates veekogudes, tuleb kujundada karjääri nõlv ka põhjavee tasemest kõrgemal vähemalt 30% ulatuses nõlvusega 1:5.
5. Järskudesse nõlvadesse tuleb rajada käigurajad, et karjääri põhja või astangutele sattunud loomad saaks sealt välja ilma pikki vahemaid läbimata. Käigukohad peavad olema rajatud ka müravallidesse või neist peab olema tagatud überpääs.
6. Mäeeraldise ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad.
7. Veekogud kujundada loodusesse sobivaks ehk vältida liiga sirget kaldajoont ning veekogude nurgad kujundada laugelt. Soovitavalt rajada idapoolne veekogu kahepaiksetele sigimiseks soodsaks veekoguks ning läänepoolse veekogu rajamisel arvestada võimalusega rajada tulevikus rannaala, tagades selleks sobivad kaldanõlvad ja ligipääsetavuse.
8. Kaevandaja peab tagama, et Valgevälja II liivakarjääri teenindusmaal asuva matkaraja kasutamine on ohutu ja vajadusel takistama tolmu levikut matkarajale. Põhjendatud vajadusel näha ette muudatused raja kulgemises.

Meetmete eesmärk on vältida või leevendada kavandatava tegevuse olulist ebasoodsat keskkonnamõju (keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded.“ § 5 lg 2).

3.2 Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba antakse tähtajaliselt, vastavalt ettevõtte poolt esitatud taotlusele 15 aastaks.

Kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

3.2.1 Maavara kaevandamine

3.2.1.1 Lubatav tegevus

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vaja maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1).

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloo saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloo Keskkonnaamet.

Haapsalu Linnavalitsus esitas KeÜS § 43 lg 2 kohase arvamuse 13.05.2025 kirjaga nr 5-5/21/25 (KOTKAS 14.05.2025 nr DM-132246-3), millega ei kooskõlastatud Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloo esmataotlust nr T-KL/1028802, kuna mõjuhinnangud rohevõrgustiku ja väärtusliku maastiku aladele ning KAH alale puuduvad.

Keskkonnaamet edastas Haapsalu Linnavalitsuse arvamuse taotlejale ning taotleja esitas uuendatud taotluse nr T-KL/1028802-2, mille seletuskirjas käsitleti ka roheline võrgustiku ja väärtusliku maastikule esineda võivaid häiringuid (KOTKAS 10.07.2025 nr DM-132246-5).

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloo andja kaevandamise keskkonnaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Koosõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloo uuendatud taotluse 28.07.2025 kirjaga nr DM-132246-10 Haapsalu Linnavalitsusele arvamuse avaldamiseks.

Haapsalu Linnavalitsus esitas 02.09.2025 kirjaga nr 5-5/36/25 arvamuse Valgevälja II liivakarjääri taotluse kohta (KOTKAS 04.09.2025 nr DM-132246-11). Haapsalu Linnavalitsuse seisukoht oli, et lähtudes Haapsalu linna üldplaneeringust ning tuginedes KeHJS § 3¹ lg 2-le tuleb algselt kavandatava keskkonnamõju hindamine kavandatava tegevuse võimalike oluliste keskkonnamõjude väljaselgitamiseks.

Keskkonnaamet käsitles kohaliku omavalitsuse arvamust keskkonnamõjude eelhindangus (KOTKAS 10.06.2026 nr DM-132246-15). Eelhindamise tulemusena (lähemalt punktis 3.1) jääb Keskkonnaamet kindlaks, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju ja puudub põhjendatud vajadus keskkonnamõju hindamise algatamiseks.

Kohalik omavalitsus keskkonnamõju eelhindangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõule arvamust ei avaldanud.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse

seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Taotluse kohaselt leiab kogu kasulik materjal kasutust ning mäeeraldiselt eemaldatud katend ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal aunades. Taotleja on teadlik, et juhul, kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus esitada ka kaevandamisjäätmekava.

Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloale juurde jäätmete eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Valgevälja II liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva kaevandamine. Kaevandatav materjal sobib kasutamiseks ehituses ja teedehituses.

3.3 Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- Taotlejat ei ole karistatud keskkonnavastase kuriteo eest ega väärteo eest kaks või enam korda või on taotleja karistusandmed karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud (KeÜS § 52 lg 1 p 1¹).
- Tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- Tegevusega ei kaasne keskkonnaohtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 10.06.2026 dokumendiga nr DM-132246-15.
- Tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- Loa andmisega ei minda vastuollu riiklike huvidega, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- Haapsalu Linnavalitsus esitas 02.09.2025 kirjaga nr 5-5/36/25 arvamuse Valgevälja II liivakarjääri taotluse kohta (KOTKAS 04.09.2025 nr DM-132246-11), milles tegi ettepaneku algatada keskkonnamõju hindamine, kuid ei esitanud keeldumist taotletaval mäeeraldisel kaevandamiseks. Keskkonnamõtjude eelhinnangu ja loa andmise korralduse ning loa eelnõudele Haapsalu Linnavalitsus arvamust ei avaldanud (MaaPS § 55 lg 2 p 11).
- Tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12). KMH eelhinnangu järeldus oli, et Valgevälja II liivakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju (KOTKAS 10.06.2026 nr DM-132246-15).
- Taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 06.07.2026) (MaaPS § 55 lg 3 p 1).
- MaaPS § 55 lg 2 p-s 1-9 ja lg 3 p-s 2-3 toodud asjaolusid Valgevälja II liivakarjääri

mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

3.4 Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnanahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muuhulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

3.4.1 Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse rendileping peale keskkonnaloa saamist.

Loa andjal on muu hulgas vajalik arvestada asjaoluga, et tegevuskohaks oleva kinnistu omandi- või kasutusõigus võib muutuda või lõppeda. Loa andjal on õigus tunnistada haldusakt, mis andmise ajal oli õiguspärane, isiku kahjuks edasiulatuvalt kehtetuks, kui haldusorganil oleks olnud õigus jätta haldusakt hiljem muutunud faktiliste asjaolude tõttu või hiljem muudetud õigusnormi alusel välja andmata ja avalik huvi haldusakti kehtetuks tunnistamiseks kaalub üles isiku usalduse, et haldusakt jääb kehtima (HMS § 66 lg 2 p 2). Kuivõrd loa andjal on õigus jätta luba andmata, kui puudub tegevuskohaks oleva kinnistu kasutusõigus, peab loa andja põhjendatuks jätta endale õigus tunnistada käesoleva korraldusega antav luba nr KL-524935 kehtetuks, kui tegevuskoha kasutamise õiguslik alus lõpeb (HMS § 53 lg 1 p 4).

3.4.2. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Lähtuvalt eelhinnangu järeldustest kantakse keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1. Mürähäiringute leevendamiseks tuleb karjääri piirile rajada vähemalt 3 meetri kõrgused müratõkkevallid, mis oleksid mäeeraldise Nõmmiku (katastritunnus 67401:002:0179) ja Metsniku (katastritunnus 67401:002:0400) kinnistute suunas.

2. Kaevandamistöõde alguses tuleb mõõta mürataset karjääri alast väljaspool, katendivalli taga Nõmmiku (katastritunnus 67401:002:0179) ja Metsniku (katastritunnus 67401:002:0400) kinnistutel aktiivse kaevandamistegevuse ajal ehk olukorras, kui karjääri tehnika (ekskavaator, rataslaadur, kallurautod, pinnasepump) koos töötavad. Mõõtmised peavad olema läbi viidud akrediteeritud mõõtja poolt. Mõõtmistulemused esitada esimesel võimalusel ka Keskkonnaametile. Juhul kui esineb vajadus müra leviku täiendavaks tõkestamiseks, tuleb rakendada vajaduspõhiseid leevendavaid meetmeid (hoida müraallikad kaevandatud süvendi all, katendivallide kõrguse suurendamine, tööaja optimeerimine).
3. Enne kavandatavate tegevuste alustamist tuleb tellida kahepaiksete inventuur ning ekspertarvamus. Inventuuriks sobiv periood on mai ja juuni esimene dekaad. Ekspertarvamus välja toodud leevendusmeetmetega arvestada karjääri tegevusel.
4. Selleks, et võimaldada mitmekesise elustiku kujunemist korrastamisjärgselt tekkivates veekogudes, tuleb kujundada karjääri nõlv ka põhjavee tasemest kõrgemal vähemalt 30% ulatuses nõlvusega 1:5.
5. Järskudesse nõlvadesse tuleb rajada käigurajad, et karjääri põhja või astangutele sattunud loomad saaks sealt välja ilma pikki vahemaid läbimata. Käigukohad peavad olema rajatud ka müravallidesse või neist peab olema tagatud überpääs.
6. Mäeeraldise ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad.
7. Veekogud kujundada loodusesse sobivaks ehk vältida liiga sirget kaldajoont ning veekogude nurgad kujundada laugelt. Soovitavalt rajada idapoolne veekogu kahepaiksetele sigimiseks soodsaks veekoguks ning läänepoolse veekogu rajamisel arvestada võimalusega rajada tulevikus rannaala, tagades selleks sobivad kaldanõlvad ja ligipääsetavuse.
8. Kaevandaja peab tagama, et Valgevälja II liivakarjääri teenindusmaal asuva matkaraja kasutamine on ohutu ja vajadusel takistama tolmu levikut matkarajale. Põhjendatud vajadusel näha ette muudatused raja kulgemises.

Võrreldes loa eelnõuga on täpsustatud kõrvaltingimuse nr 1 sõnastust ning määratakse, et müratõkkevallid tuleb rajada karjääri piirile. Eelnõus esitatud kujul kõrvaltingimuse täitmine (rajada katendivallid vahetult müraallika lähedusse) oleks osutunud keeruliseks, kuivõrd müraallikate asukoht on pidevas muutumises.

3.5 Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Loa eelnõu avalikustamisel laekus arvamus Transpordiametilt (25.06.2026 kiri nr 8-5/26/8309-4 on registreeritud KOTKAS-s 25.06.2026 numbriga DM-132246-17). Transpordiamet märkis, et Haapsalu metskond 6 kinnistu asub osaliselt riigitee nr 16121 Valgevälja tee kaitsevööndis km 1,50 – 2,91 ja et kavandatav mäeeraldis paikneb valdavalt väljaspool riigitee kaitsevööndit (30 m äärmise sõiduraja servast), kuid teepoolne serv ulatub paiguti riigitee kaitsevööndisse (kuni ühe meetri võrra). Riigitee nr 16121 ja Valgemetsa tee ristumiskoht km 2,642 on Transpordiameti ja RMK vahel 29.04.2020 sõlmitud lepingu alusel välja ehitatud ja 17.09.2021 vastu võetud. Tulenevalt eeltoodust ning tuginedes EhS § 2 lg 1 p 3, § 70 lg 3, § 99 lg 3, LS § 7² ja Maanteede projekteerimismuutustele, palus Transpordiamet Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloale lisada täiendav tingimus: *"Maavara väljaveoks kasutatav Valgemetsa tee (km 2,642) tuleb vähemalt tee kaitsevööndi ulatuses (min 30 m), soovitatavalt 100 m enne riigiteega*

ristumist viia tolmuva kätte alla, sest vastavalt liiklusseaduse § 7² Tee kasutamisele esitatavad nõuded, lg 1 on keelatud teed kahjustada ja risustada."

Transpordiamet on menetlusse kaasatud kui piirinaaber ehk kolmas osapool. Kehtivad õigusaktid ei näe ette, et keskkonnaloa taotlus tuleks kooskõlastada Transpordiametiga. Seega loeb Keskkonnaamet esitatud seisukoha menetluse jooksul laekunud ettepanekuks, mille arvestamist või mitteametust tuleb kaaluda ja põhjendada.

MaaPS § 42 lõike 3 punkti 5 kohaselt on kaevandamisloa omajal loa alusel õigus korraldada kaevise vedu mäeeraldise ja teenindusmaa piires. Sellest järeldub, et keskkonnaloaga ei reguleerita kaevise vedu väljaspool mäeeraldist ja teenindusmaad. Valgevälja tee nr 16121 kaitsevöönd jääb küll karjääriga samale kinnistule, kuid mäeeraldis ja selle teenindusmaa tee kaitsevööndisse ei ulatu (*Keskkonnaameti ArcGIS-baasil kitsenduste tööriista andmetel jääb tee 33 m kaugusele teenindusmaa piirist*). Avalikus kasutuses olevat teed on õigus kasutada igapäev (EhS § 92 lõige 5) ning tee kasutamisele esitatud nõuded on sätestatud liiklusseaduse §-s 7². Tee korrashoiu nõuded on sätestatud EhS §-s 97. Kuivõrd keskkonnaloa omanikul tuleb järgida kõiki asjakohastes õigusaktides sätestatud nõudeid ka siis, kui neid pole keskkonnaloale märgitud, pole Keskkonnaameti hinnangul seaduste dubleerimine keskkonnaloal põhjendatud. Transpordiametil tee omanikuna on igal ajal õigus kehtestada tee kasutamiseks tingimused vastavalt vajadustele ning soovi korral ka koostöös teed kasutada soovivate isikutega.

Valgevälja II liivakarjääri mäeeraldise lahustükkide vahel ja teenindusmaal kulgev Valgemetsa tee paikneb Kliimaministeeriumile kuuluval ja RMK volitusse antud kinnistul. Teeregistri andmetel on tegu kruuskattega metsateega, mille omanikuna ei ole Transpordiamet märgitud. Kuna nimetatud tee kulgeb RMK volituses oleval kinnistul, võib järeldada, et tee kasutamisega seotud tingimused saab otsustada RMK. Sellele viitab ka Valgevälja II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele lisatud RMK 21.02.2025 kiri nr 3-1.1/2024/5316, kus on muu hulgas öeldud, et tee kasutamiseks tuleb sõlmida kogu kasutusala ulatuses maarendileping. Seega saab RMK kui teemanik määrata tee kasutamisega seotud tingimused maarendilepingus. Transpordiamet ei saa reguleerida talle mittekuuluvat tee kasutamist sh nõuda selle mustkätte alla viimist.

Eeltoodu alusel ei lisata Transpordiameti soovitud nõuet keskkonnaloa kõrvaltingimuseks.

3.6 Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis "[Loa omaja meelespea](#)".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti

andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Merike Rosin
peaspetsialist juhataja ülesannetes
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Valgevälja II liivakarjääri mäeeraldise plaan
3. Valgevälja II liivakarjääri geoloogilised läbilõiked
4. Valgevälja II liivakarjääri korrastatud ala plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Haapsalu Linnavalitsus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo